

Clematis is voor het overgrote deel bekend vanwege de grootbloemige cultivars die (vroeg) zomer bloeien. Bij de groep voorjaarsbloeiërs gaat de aandacht met name uit naar *C. montana* waarvan een aantal veelbelovende nieuwkomers zijn verschenen.

Tekst en foto: Emiel van den Berg

Clematis wordt als klimplant al vele jaren in tuinen toegepast. Behalve als klimmer lenen sommige soorten en cultivars zich ook voor bodembedekking of toepassing als vaste plant. Hoe dan ook, zijn populariteit heeft Clematis in alle gevallen te danken aan zijn bloei. De bloemen zijn vaak groot, soms bijzonder van vorm en in vrijwel elke kleurschakering verkrijgbaar. Daarnaast zijn er voorjaarsbloeiende, zomerbloeiende en herfstbloeiende soorten en hebben de soms na de bloei verschijnende zaadpluizen sierwaarde. Een enkele Clematis is wintergroen maar verlangt in ons klimaat dan wel een beschutte standplaats. *C. armandii* is daarvan het bekendste voorbeeld.

Clematis behoort tot de Ranunculaceae, de familie van de ranonkelachtigen die bijna 2.000, veelal kruidachtige leden kent waarvan slechts een beperkt aantal in Europa voorkomt. Bekende vertegenwoordigers zijn *Ranunculus*, *Anemone*, *Thalictrum*, *Aconitum*, *Aquilegia* en *Delphinium*. Van Clematis zijn circa 400 soorten bekend waarvan de meeste in de gematigde zones van het noordelijk halfrond groeien. In Nederland komt slechts één soort in het wild voor; *C. vitalba*. De wetenschappelijk naam Clematis is een verkleinwoord van het Griekse klema dat wijnrank betekent. De Nederlandse naam van Clematis is bosrank, soms bosdruiif. Ondanks dat met die tweede naam de suggestie wordt gewekt, produceert Clematis geen eetbare vruchten.

BERGBEWONEND

De bekendste en meest verhandelde voorjaarsbloeiende Clematis is *C. montana*. De soort is afkomstig uit het Himalaya-gebergte, de soortnaam *montana* betekent letterlijk bergbewonend. Door zijn sterke groei kan de plant een hoogte van circa acht meter halen. De bloemvorm van *C. montana* is plat en open en bestaat

Clematis montana 'Giant Star'

Nieuwe selecties bij voorjaarsbloeiende Clematis

meestal uit vier sluitende bloemdekbladeren, net als bij de meeste zomerbloeiende cultivars. De doorsnede van de bloem is met vier tot vijf centimeter echter beduidend kleiner. Verspreid over het oude hout staan de bloemen twee tot vijf bijeen. Eenmaal in volle bloei is de gehele plant overdekt met duizenden bloemen. Een groot voordeel van *C. montana* is het feit dat de plant goed schaduw verdraagt en daardoor uitermate geschikt is voor het laten begroeien van een donkere noordmuur.

Op de markt zijn inmiddels veel cultivars verkrijgbaar. Er zijn roze (zoals 'Tetrarose' en 'Pink Perfection') en witte variëteiten (f. *grandiflora* en 'Alexander'). Ook zijn er cultivars met geurende bloemen ('Fragrant Spring') en met bronskleurig blad ('Freda'). 'Double Delight', met naar vanille geurende gevulde witte bloemen, behoort tot de recente introducties. Extra is dat deze cultivar een lichte nabloei in de nazomer heeft. Tot aan de vroege zomer bloeit 'Morning Yellow' met halfgevulde bloemen in een geelwitte kleur. Volledig geopende bloemen kleuren wit en ook de meeldraden zijn helderwit. Nieuw bij de roze tinten zijn de halfgevulde 'Dusky Star' en 'Rosebud'. 'Pink Starlight' en 'Giant Star' zijn enkelbloemig.

KNIKKENDE BLOEMEN

Bij de voorjaarsbloeiende Clematis zijn *C. alpi-*

na en *C. macropetala* twee soorten die nog altijd minder bekend zijn dan *C. montana*. De drie meter hoog groeiende *C. alpina* verraadt met zijn tweede naam meteen zijn afkomst, hij groeit van nature in de gebergten van Midden- en Zuid-Europa. De knikkende bloemen zijn opgebouwd uit vier bloemblaadjes die het crèmewitte hart omsluiten. Extra is de jaarlijkse toegift van zilvergrijze vruchtpluizen in de nazomer. Binnen het sortiment is keuze uit tinten blauw (zoals 'Frankie' en 'Blue Dancer'), roze ('Pink Flamingo' en 'Ruby') en wit ('Albiflora' en 'White Columbine'). Een nieuwe introductie is de sterke en dicht groeiende 'Imke'. Deze cultivar bloeit in april en mei met dubbel gevulde en tot acht centimeter grote karmozijnrode bloemen. De meeldraden zijn contrastrijk heldergeel.

Clematis *macropetala* toont enige gelijkennis met *C. alpina* – groeit ook tot hooguit drie meter hoogte – maar heeft iets grotere bloemen. Zowel de talrijke helmdraden in het hart van de bloem als de bloembladeren zijn lang, *macropetala* betekent letterlijk 'met lange kroonbladen'. Er zijn cultivars in blauwe, roze en witte tinten. Het meest opvallend zijn de variëteiten met de grootste bloemen, soms met bloembladeren tot wel 7 centimeter. Ook *C. macropetala*, met al zijn cultivars, geeft in de nazomer decoratieve zaadpluizen.